

Om två släktnamn med förleden ”Hill” i Hille socken

Sedan att ta ett efternamn likt sin hemby eller hemsocken är i Sverige en välkänd företeelse. Att spåra upphovsmannen till dessa släktnamn är dock betydligt svårare, och i de flesta fall helt omöjligt, då kyrkobokföringen är av allt för sent datum.

Ett par intressanta exempel på hur det kan ha gått till, har jag funnit i Gävle äldre stadsarkiv (Härnösand). I Trödje fanns ett hemman med namnet ”Vretarne”, som vid 1700-talets början innehades av bonden Oloff Oloffsson. Oloff hade en son som kallades Christopher Hillerström och denne hade år 1702 utnämmts till underofficer vid Kungliga Hälsinge regemente, han tjänstgjorde vid tillfället vid ”landscancelliet” (länsstyrelsen). Samtidigt hade han sökt accisskrivartjänsten vid Gävle stad och även fått ja på denna ansökning. Problem uppstod givetvis, och Hillerström som helst ville ha accisskrivarjobbet, måste tillskriva landshövdingen om hjälp. Tack vare sin tjänst vid kansliet fick han landshövding Carl Hårds tillstånd och förordnande till skrivartjänsten före underofficersjobbet. Dock måste kaptenen för kompaniet, baron Jean von Schaar, giva sitt godkännande om befrielse från den givna underofficerstjänsten, vilket också medgavs. Annat var väl inte heller att vänta då landshövdingen givit fingervisning om hur ärendet skulle avslutas. Som garanti för sin son, ställde bonden Oloff Oloffsson ”caution” för eventuella brister i redovisningen, det var hårda bud för att få ett skrivarjobb i Gävle på den här tiden. Christoffer Hillerström nämns vidare i ett ”lägersmål” med en piga, dvs han hade enligt hennes utsago gjort henne med barn. Hillerström nekade ihärdigt till denna anklagelse. Rätten såg strängt på sådant, men hur ärendet slutade har jag inte kunnat följa. Huruvida nu denne Hillerström har tagit sitt namn genom sin härkomst från Hille Socken eller ej, kan man naturligtvis aldrig säga med bestämdhet, men då fadern hette Oloff Oloffsson så borde det vara mycket troligt.

I en annan anteckning från Gävle rådhusrätt den 21 maj 1704, berättas hur drängenn Olaff Olsson Hillsand från Hille skall vinna burskap och bli borgare. ”Han har vackra medel” (pengar), säger magistraten, ”och han har börjat lägga dem i en farkost”. Efter att ha svurit borgareden, ”med hand å bok”, dvs svurit på bibeln, betalade han 12 daler i burskott. I god för Olaff Olsson Hillsand gick rådmännen Anders Östman och Swen Wandell, vilka tillhörde stadens mer bemärkta medborgare.

Kjell Hertzman

[Hillebygden, Nr. 2, 1990]